

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni s štampiljko dot. organizacije.

Člani strokovnih organizacij, priključeni Strokovni komisiji za Slovenijo, dobivajo list brezplačno.

Rokopisi se ne vračajo.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, poštni predal 290.

Čekovni račun št. 13.562.
Telefon interurban št. 3478.

Naša pot je pot krepke in zavedne organiziranosti

Konferenca Strokovne komisije za Slovenijo kot Oblastnega odbora URSSJ, ki se je vršila v nedeljo 18. marca 1934 v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, je bila odlična revija strokovno organiziranega delavstva, ki ve in je prepričano, da je le v razredni zavednosti izboljšanje delavskega položaja, zaščita njegovih pridobitev in socialne zaščite, mogoča in uspešna.

Na konferenco je prišlo 48 delegatov, ki so zastopali 12.000 članov iz vseh krajev Slovenije.

Razen tega šteje Ujedinjeni Savez Železničarjev Jugoslavije 3200 članov.

Centralo Ujed. Rad. Sind. Saveza Jugoslavije iz Beograda je zastopal centralni tajnik s. Krekić, Oblastni odbor URSS iz Zagreba s. Kmet, centralo Saveza priv. nameščencev s. Petejan, centralo Saveza Monopolcev iz Beograda s. Marinček, Delavsko zbornico v Ljubljani s. Sedej.

Tajnik s. Golmajer je podal poročilo in pregled 2 in polletnega delovanja sedanje uprave Strokovne komisije, blagajnik s. Vuk pa finančni pregled. V imenu nadzorstva je poročal s. Čelešnik in predlagal absolutorij.

Nato so se vrstili referati s. Filipa Uratnika in s. Jurija Arha o gospodarski politiki in o položaju delavstva. S. Franc Svetek, s. Lovro Jakomin, s. Franc Šober in s. Rado Čelešnik so poročali o socialni zakonodaji. Poročila so bila na strokovni višini.

Po poročilih se je konferenca razdelila na 4 komisije. Na verifikacijsko, ki je bila ob enem tudi kandidacijska, na komisijo o poročilu stare uprave, v komisijo o položaju delavstva in v komisijo o socialni zakonodaji. Vsaka komisija je bila sestavljena iz 5 delegatov in referenta ter je prereševala poročila in redigirala in sestavljala resolucije.

Resolucije so potem, ko se je nadaljevala konferenca in so jih predložile komisije predsedstvu konference, bile prečitane in soglasno sprejete.

In sicer:

Resolucija o rudarskem zavarovanju.

Zakon o ustanovitvi sklada za sanacijo pokojninske blagajne bratovskih skladnic.

Resolucija o bolniškem in nezgodnem zavarovanju.

Resolucija o delavski zaščitni zakonodaji.

Resolucija o brezposelnosti.

Resolucija o bednostnem fondu.

»Delavec« in »Delavska Politika« bosta vse referate in resolucije priobčila poleg tega pa bodo v kratkem izšle kot posebna knjižica, ker so trajne vrednosti.

Vsak organizirani delavec in delavka bi si naj potem to knjižico kupila, da bosta lahko ob vsakem času pogledala te ali one zahteve delavstva.

Sledila je volitev nove uprave Strokovne komisije.

Izvoljeni so bili:

V plenum:

Savez Metalnih Radnika:

1. Leskošek Franc, Ljubljana.
2. Galof Albin, Moste.
3. Verbič Adoli, Moste.
4. Ropret Ivan, Ljubljana.
5. Čelešnik Ivan, Jesenice.
6. Vodopivec Jakob, Celje.

Splošna del. strok. zveza Jugoslavije:

1. Krč Franc, Kranj.
2. Berdajs Jože, Ljubljana.
3. Jakomin Lovro, Ljubljana.

Zveza rudarjev Jugoslavije:

1. Arh Jurij, Zagorje.
2. Pliberšek Franc, Trbovlje.

Savez privatnih nameščencev:

1. Jelen Adoli, Maribor.
2. Čelešnik Rado, Ljubljana.
3. Vuk Ivan, Ljubljana.
4. Petejan Jože, Maribor.

Savez lesnih delavcev:

1. Bricelj Niko, Ljubljana.
2. Škrinjar Ivan, Maribor.

Savez monopolskih radnika:

1. Čamernik Ivan, Ljubljana.

Zveza živilskih delavcev:

1. Farčnik Franc, Ljubljana.

Oblačilni delavci:

1. Smerajc Andrej, Ljubljana.

Savez gradjevinarskih radnika:

1. Šušteršič Franc, Ljubljana.

Savez brivskih pomočnikov:

1. Vinkovič Franjo, Ljubljana.

Savez kav. restavr. in hotel. uslužb.:

1. Brüffach Vlado, Ljubljana.

Organizacija hišnih uslužbenk:

1. Selan Marija, Ljubljana.

Iz plenuma se je izvolil v smislu statuta sledeči izvršni odbor:

- Predsednik:** Leskovšek Franc;
Podpredsednik: Arh Jurij;
Tajnik: Vuk Ivan;
Blagajnik: Galof Albin;
Odborniki:
Jakomin Lovro;
Bricelj Niko;
Čamernik Ivan;
Farčnik Franc;
Smerajc Andrej;
Šušteršič Franc;
Vinkovič Franjo;
Brüffach Vlado;
Selan Marija.

Kontrola:

- Čelešnik Rado;
Verbič Adoli;
Berdajs Jože.

V točki raznoterosti so se pretresala vprašanja o razširjenju delavskega tiska posebno »Delavske Politike«, o trdnem, discipliniranem delovanju strokovnega pokreta in čimvečji povezanosti vseh panog profesij v savezih in kot taki v Strokovni komisiji. Mi moramo biti ena armada, četudi razdeljena na oddelke in panoge, vendar v vseh enoten, solidaren, discipliniran val delavskega gibanja.

Konferenca je pokazala, da je naša pot pot krepke in zavedne organiziranosti, da smo zares, vključ vsem zaprekam sila, močan **MI**.

Vi zaupniki vseh podružnic, oblastnih odborov in central, ki tvorite Strokovno komisijo, bodite močna hrbtenica našemu vrhovnemu strokovnemu forumu, Strokovni komisiji za Slovenijo.

Zavarovanih pri SUZORU je bilo:

v času največje zaposlenosti:

1930 september	654.966
1931 avgust	648.706
1932 avgust	557.369
1933 oktober	549.461

v dobi najmanjše zaposlenosti:

1930 januar	583.374
1931 januar	572.005
1932 december	523.209
1933 januar	482.449

Napram letu 1930 je bilo manj zaposlenih:

v najživahnejši seziji:	v najmrtvejši seziji:
1931 6.260	1931 11.369
1932 91.337	1932 48.896
1933 7.908	1933 40.760

Koncem leta 1933 je bilo torej napram letu 1930 v času največje sezije 105.505 delavcev in nameščencev manj zaposlenih.

V seziji najmanjše zaposlenosti pa je bilo 100.925 manj zaposlenih.

Sezijska nezaposlenost je torej bila:

1930	61.592
1931	76.701
1932	34.106
1933	67.012

Če bi samo te številke v sezonski (ob gotovem letnem času stalni) brezposelnosti označevale našo nezaposlenost, bi stvar še ne bila tako strašna, ker bi ta brezposelnost ob času sezije v gotovem letnem času izginila.

Za sezijske delavce (kakor se samoposebi razume tudi za ostale) je nujno potrebna uvedba zakonite minimalne mezde, ki mora biti za te delavce za 20 do 30% (po trajanju zaposlitve) višja od mezde onih delavcev, ki so celo leto zaposleni, da se jim tako zasigura eksistenca tudi v mesecih nesezije.

Gornje številke pa prikazujejo žal nekaj drugega, in sicer to, da je bilo v mesecih najslabše zaposlenosti — v sezonski krizi — 100.925 delavcev in nameščencev manj zaposlenih. V času najživahnejše letne delavnosti pa je bilo 105.505 manj zaposlenih.

Brez ozira na najslabšo ali najživahnejšo sezijo je bilo koncem leta 1933 nad 100.000 delavcev manj zavarovanih — torej brezposelnih.

Če prištejemo k temu še število manj zavarovanih pri rudarskem, železničarskem in rečno-plovitvenem zavarovanju, naraste število brezposelnih na 141.000.

Ne smemo pa izgubiti iz vida, da vse zaposlene osebe ni registrirano pri institucijah delavskega zavarovanja. To je razvidno iz naslednjega primera: Štetje prebivalstva v državi leta 1921 je ugotovilo, da se nahaja v službenem razmerju 966.908 oseb (javni uradniki so izzeti). Prebivalstvo pa se je do danes pomnožilo od 12 na 14 milijonov, torej za okrog 2 milijona. Kako se je med tem časom razvijala naša ekonomska in socialna struktura, se še ne more ugotoviti, ker detajlni podatki štetja (kakšno število odpade na delavce in nameščence), še niso bili objavljeni. Razlika na podlagi štetja iz leta 1921 in številom pri institucijah delavskega zavarovanja v letu 1930 prijavljenih, znaša 172.908 oseb.

Na podlagi štetja zavarovanju prijavljenih 966.908 794.000

razlika (neprijavljenih) 172.908

Brezposelnost v naši državi

(Referat s. Lovro Jakomina.)

1. Obseg brezposelnosti.
2. Ukrepi za odpravo oziroma omiljenje brezposelnosti.
3. Podpiranje brezposelnosti in Borze.

I.

Obseg brezposelnosti.

Brezposelnost zavzema v naši državi vedno večji obseg. Ni to več slučajna, prehodna brezposelnost, ki bo kratkotrajna. Brezposelnost postaja za posamezne delavce in nameščence dolgotrajnejša, kakor v prejšnjih perijodah krize. Jasno je, da so poleg gospodarske krize za brezposelnost tudi drugi vzroki. Tako racionalizacija in mehanizacija v procesu proizvodnje materialnih dobrin. Prizadete so skoro vse industrije zlasti mlinarska, kovinska, kemična (steklarska), lesna, usnjarska, stavbinska in tudi obrtne stroke.

Izjemo dela začasno le tekstilna industrija, kar pa gotovo ni naraven ali normalen pojav. V proizvodnji obleke in obutve so res napravljeni precejšnji napredki in je proizvodnja

povečana po zaslugi racionalizacije, toda število v teh strokah zaposlenih delavcev je znatno zmanjšano. Z brezposelnostjo velike množice delavcev in nameščencev je treba, pri razvoju moderne gospodarske tehnike, računati kot stalnim pojavom.

Padanje števila zaposlenih delavcev in nameščencev.

Pri nas žal še nimamo vpeljana obvezno registriranje brezposelnih pri bolniškem in nezgodnem zavarovanju delavcev in nameščencev.

Podatki o številu zavarovancev dokazujejo, da je bilo po stanju iz leta 1930 napram 1933 manj zavarovanih:

pri SUZORU povprečno v celem letu	110.000
pri Bratovskih skladnicah okrog	16.000
pri Humanitarnem fondu (Drž. železnic) okrog	15.000
skupaj okrog	141.000

Napram stanju zaposlenosti v l. 1930 znaša število brezposelnih koncem leta 1933 18%. Če vzamemo ta odstotek tudi od te razlike pri štetju leta 1921 manj prijavljenih in pri delavskem zavarovanju prijavljenih, dobimo novih 31.000 brezposelnih.

Skupno število brezposelnih bi že na podlagi tega znašalo:

pri SUZORU	110.000
pri železničarskem fondu	15.000
pri bratovskih skladnicah	16.000
neprijavljenih (po štetju l. 1921)	31.000
skupaj	172.000

V tem pa še vedno ni celotno število brezposelnih zapodeno. Opažamo kot stalno pojavo vedno večji dotok kmečkega prebivalstva iz dežele (vas) v mesta in industrijske kraje, kjer se trudijo najti dela in zaposlitve. Poglejmo še te slučaje, ki spadajo k razmotrivanju o obsegu naše brezposelnosti.

Poljedelsko prebivalstvo.

Prebivalstvo se je v 10 letih, kakor že rečeno, pomnožilo za okrog 2 milijona ali letno za 200.000, od katerih je 80% poljedelcev. Poljedelsko gospodarstvo pa v zadnjih 10 letih ni napredovalo, da bi moglo temu prirastku nuditi dela in kruha, kar je nasprotno pod bremenom visokih javnih dajatev, ter nizkim cenam svojih proizvodov, znatno poslabšano. V posebni revščini se nahajajo siromašni kočarji s posestvi pod 3 ha, z mnogoštevilnimi družinskimi člani. Teh je med poljedelskim prebivalstvom nad polovico. Vsi ti silijo v mesto za iskanjem dela. Koliko je število teh se sploh ne more ugotoviti.

Poleg teh pa imamo po podatkih Banske uprave v Novem Sadu v Dunavski banovini okrog 100.000 poljedelskih delavcev pravih proletarcev, ki ne posedujejo ničesar. Vsi ti delavci skupaj so v letu zaposleni 2 in pol meseca, kar dokazuje, da je med temi strahovita brezposelnost, ko se ve, da trajajo poljedelska dela 6 mesecev. (V maju 58.363 brezposelnih).

Poljedelskih delavcev (brez vsake zemlje) je poleg teh v drugih banovinah gotovo 200.000. Koliko je med temi brezposelnih je nemogoče ugotoviti, ker za njih ne obstoja obvezno bolniško, niti nezgodno zavarovanje, kakor tudi ne brezposelno zavarovanje.

Šolska mladina.

Po statistiki iz leta 1930 je razvidno, da je obiskovalo

gimnazije in realke	72.092 učencev
meščanske šole	19.985 učencev
ženske strok.-obrtne	11.102 učenk
srednje tehn. šole	1.704 učencev
trgovske akademije	5.050 učencev
univerze	13.544 učencev

Ivan Vuk-Starogorski:

Moja želja

Recital Iv. Skuk na V. (XXIV.) delavskem prosvetnem večeru.

Zdaj, ko tukaj mi je dano,
da z Vami govorim,
naj med Vami in med mano
nič ne bodi zamolčano —
čujte, kaj Vam sporočim:

Trdna volja Vas v življenju
spremljaj vedno vsepovsod;
Vam pri slehernem stremljenju
bodi cilj k ustvarjenju
lejših dni, srečnejših dob.

Vsak sodruhu roko nudi,
»Jazi« vseh naj bodo MI!
Niž kloniti, — pa četudi
tuintam v borbi hudi
to in ono spodleti.

Brez trpljenja ni dejanja,
sad brez setve ne vzbrsti;
vsak korak Vaš, brez spoznanja
in brez krepkega nehanja,
naj nikdar se ne zgodi.

Če si žuljavo desnico
stisne, kakor eden, vsak,
če z zavestjo za resnico
se borite, — pač krivico
mora kmalu vzeti vrag.

Zdaj, ko bilo mi je dano,
da sem bil in govoril
tukaj, pred množico zbrano
vem, da kakor eden z mano
v krepak MI se bude zlit.

V srednjih in višjih razredih, ter strokovnih in meščanskih šolah je okrog 60.000 učencev. Pri višjih razredih se število učencev znatno zniža, kar najčesteje pomeni, da je mnogim šolanje iz materijalnih težkoč onemogočeno. Vsako leto je tega prirastka okrog 20.000, kar število brezposelnih zopet pomnoži.

Emigracija in Imigracija.

Vprašanje izseljevanja je danes zaprt ventil. Prejšnje čase se je prirastek izseljeval, danes pa se priseljevanja povsod branijo.

Kako se je izseljevalo in vračalo povedo spodnje številke:

Čez morje:	Odšlo	Vrnilo
1923	11.473	1.918
1924	19.575	5.224
1925	17.643	5.691
1926	18.230	5.554
1927	21.976	5.753
1928	21.789	5.827
1929	18.189	5.992
1930	13.560	7.607
1931	4.808	8.089
1932	2.454	6.031

V evropske države:

	Odšlo	Vrnilo
1927	6.560	—
1928	12.538	—
1929	19.425	—
1930	25.409	5.992
1931	10.560	7.607
1932	6.642	8.209

Od leta 1927 do 1932 se je znižalo izseljevanje čez morje od 21.976 na 2.454, v evropske države pa od 25.409 v letu 1930 na 6.642 v letu 1932.

Leta 1932 se je izselilo čez morje 2.454, vrnilo pa 6031.

V evropske države je 1932 leta odšlo v delo 6.642, vrnilo pa se jih je 8.209.

Gornje številke pričajo, da na izseljevanje ni niti za misliti in moramo računati s tem, da je treba našim ljudem preskrbeti delo v domovini.

Položaj delavstva, zaposlenega v rudarski industriji Dravske banovine

(Poročilo s. Jurij Arha na Oblastni konferenci URSSJ v Ljubljani dne 18. marca 1934.)

Uvod.

Če se hočemo pravilno seznaniti s položajem našega rudarskega delavstva, potem je predvsem potrebno, da se seznanimo z obstojem naše rudarske industrije pred vojno in njenim razvojem do danes. Zakaj, od gospodarsko-razvojnih prilik vsake industrije je tudi mnogo odvisen socialni moment, ki pride v poštev za delavstvo.

Da nam bo mogoče to čim objektivneje izvesti, je potrebno da vzamemo za podlago nekaj statističnih podatkov iz predvojnega leta 1913, katerega se smatra za normalnega.

Število rudnikov, kakovost premoega in rude.

V Sloveniji je okrog 33 premogovnikov, a v obratu jih je navadno samo 21—25. Vsi ti rudniki vsebujejo rujavni premog z izjemo enega (Ana v Šegi), kjer se koplje kameni in enega (Velenje), kjer se koplje lignitni premog. Od ostalih rudnikov, kjer se kopljejo razne rude, je najvažnejši svinčeni rudnik v Mežici. Drugi svinčeni rudnik v Siterjevcu pri Litiji točasno ne obratuje. Je še nekaj rudnikov, kateri vsebujejo različne rude, ki so pa tako malega obratnega značaja, da splošno ne pridejo mnogo v poštev.

Produkcija, število delavstva, povprečna storitev in mezde.

V letu 1913 se je povprečno na 320 storjenih šihotov na delavca produciralo v vseh rudnikih 1.587.137 ton premoega v vrednosti 18 milijonov 870.000 zlatih kron. Povprečna storitev na delavca in šihot je znašala 687 kg pri 7203 zaposlenih. Povprečna mezda je pa znašala 3.60 krone.

Med vojno je produkcija premoega močno padla vsled fizične izčrpanosti rudarjev radi nezadostne hrane in pa radi takozvanega raubansistema, tako da je znašala v letu 1918 še sa-

Vprašanje inozemskih delavcev,

o katerem je pri nas govora, je treba postavljati zelo premišljeno. V slučaju, da odslovi vsaka država inozemce, bomo mi gotovo zelo prizadeti. Pri nas je menda okrog 40.000 inozemskih delavcev po večini dobro kvalificiranih. Naši delavci zunaj, pa so v ogromni večini navadni pomožni delavci, ki jih je mnogo, mnogo več.

Borze dela

izkazujejo, da se je pri njih javilo za brezposelne podpore:

1930	150.939
1931	168.322
1932	272.282
1933	309.354

delavcev in nameščencev.

Razumljivo je, da v tem številu niso samo industrijski, obrtniški, trgovski, prometni delavci in nameščenci, ampak so tu iz vseh teh vrst, ki smo jih omenili.

Kljub temu, da so naše borze vsled obilnih prijav zaposlene v glavnem s podpiranjem, je bilo vseeno izvršenih posredovanj za delo:

1930	44.872
1931	43.685
1932	38.917
1933	35.321

Čimbolj je naraščalo število brezposelnih, tem manj je bilo mogoče borzi izvršiti posredovanj.

Iz vseh teh navedb in ugotovitev vidimo, da pri nas brezposelnost narašča in zavzema vedno večji obseg, ter je brez pretiravanja število brezposelnih 300.000, pa se lansirajo v svet vesti, da je pri nas vsega samo 15.000 do 20.000 brezposelnih. Ni potreba, da še posebej naglašamo, da je temu nadvse perečemu vprašanju treba, zlasti od strani merodajnih činiteljev, posvetiti največjo pozornost.

Dalje prihodnjič.)

CANKARJEVA DRUŽBA

bo letos v jeseni izdala 4 krasne knjige, med katerimi bo znamenita knjiga Beer: Zgodovina socialnih bojev od pamtiveka pa do danes.

Plačujte članarino že sedaj, če ne morete naenkrat 20 Din, pa plačujte v tedenskih obrokih po 2 Din, ali v mesečnih po 4 Din.

le, da se je začel zmanjševati konzum premoega tako v privatni industriji, kakor na državnih železnicah. Iz teh razlogov je tudi uprava drž. železnic začela svoja naročila povečavati pri drž. rudnikih na škodo privatnih, pri čemur so bili naši rudniki najbolj prizadeti. Vnela se je ostra borba med upravo privatnih rudnikov in upravo drž. železnic za pravilnejši ključ o razdelitvi nabav premoega. Ta ključ se je sicer v letu 1933 nekoliko izravnal, a vendar to ni mnogo pomagalo, ker je v splošnem konzum na eni strani strašno padel, na drugi strani je pa v naših rudnikih in na trdovratnost naših rudarskih podjetnikov v pogledu cen premoega, omogočila, da se je pričel na našem trgu uveljavljati inozemski premog in pa premog iz južnovzhodnega dela naše države.

Kako grozne posledice je imela ta kriza za našo rudarsko industrijo in predvsem za prizadeto delavstvo, je razvidno iz tega, da so naši rudniki od leta 1930 pa do konca leta 1933 napram letu 1929 izgubili na produkciji 2.676.349 ton, a delavci so pa na svojem zaslužku izgubili nad 137 milijonov dinarjev. Število delavstva je padlo od leta 1929 do konca leta 1933 od 10.709 na 5689 ali 47%. Stalež delavstva zaposlenega pri svinčenih rudnikih pa se je zmanjšal od 1460 na 667 ali za 53%.

Končna bilanca rudarskega delavstva bi bila sledeča:

1. Storitve delavstva se je napram letu 1913 dvignila ob delni zaposlitvi za 30%, a pri polni bi se pa dvignila za 41%.

2. Življenjski standard se je prvič vsled nizkih mezd in drugič pa vsled izgube na zaslužku poslabšal za nad 55%, kar dokazuje dejstvo, da rudarji dolgujejo na življenjskih potrebščinah okrog 20 milijonov dinarjev.

3. Na žrtvenik dela so pa rudarji žrtvovali samo od leta 1925 pa do konca leta 1932 103 mrtve z 89. udovami in 320 sirotami. Pohabljenec, ki prejema nezgodno rento, je pa 426. Število predčasno iznemoglih pa gre v tisoče in tisoče.

Socialna zakonodaja

O »socialni zakonodaji« sta poročala ss. Svetek in Češnik, ki sta v kratkih in jednatih besedah orisala stanje socialnega zavarovanja, v katerem večina delavstva nima svojega zakonitega zastopstva. Referenta sta predlagala resolucijo, v kateri se zahteva takojšnja izvedba volitev v Središnje in okrožne urade bolniškega zavarovanja; za najvažnejšo nalogo sedanosti pa se smatra izvedba zavarovanja za starost in onemoglost ter zavarovanje zoper brezposelnost, kateremu naj bodo pritegnjene vse kategorije delavcev in nameščencev. K sodelovanju pozivajo svobodne strokovne organizacije vse delavce in nameščence, da se v strnjjenih vrstah borijo za svoje pravice.

Resolucija

Po zaslišanju referata v bolniškem in nezgodnem zavarovanju delavcev in nameščencev sklene oblastna konferenca S. K. z dne 18. III. 1934 to-le resolucijo:

1. Smatrajoč sodelovanje socialnih ustanov z delavskimi in nameščenskimi organizacijami za edino in najjačjo garancijo, da bodo te ustanove res služile svojemu pravemu namenu, pozivamo ministrstvo socialne politike, da omogoči nemudoma izvedbo volitev v osrednji urad in v okrožne urade bolniškega zavarovanja.

2. Za najvažnejšo nalogo sedanosti smatramo uvedbo zavarovanja za starost in onemoglost ter zavarovanja zoper brezposelnost, katerega naj bodo deležne vse kategorije delavcev in nameščencev. Pozivamo vse delavce in nameščence, da se strnejo in si izvojujejo te svoje najosnovnejše pravice.

Resolucija o brezposelnosti

sprejeta na konferenci Strokovne komisije dne 18. marca 1934 v Ljubljani.

Konferenca predlaga in zahteva:

1. Da se v vseh industrijskih podjetjih strogo izvajajo zakoniti predpisi o 8-urnem delovnem času in da se s posebno uredbo predpiše 8-urni delovni čas za vsa stavbena, obrtna in trgovska podjetja.

2. Da se prepove vsako čezurno delo.

3. Radi striktnega izvajanja osemurnega delovnega časa v vseh obratih je nujno potrebno:

- zvišati število inspektorjev dela, ki naj vrše v pogledu delovnega časa strogo kontrolo. Kontrolo je poveriti tudi organom prve stopnje, kakor inspektorjem parnih kotlov in tehničnim referentom banskih uprav;
- poostrižiti sankcije za vse kršitve 8-urnega delovnega časa.

4. Prepovedati zaposlenje v dveh službah, kakor tudi upokojujencem, katerih dohodki presegajo eksistenčni minimum.

5. Izvesti revizijo in večjo kontrolo pri zaposlenju inomecem s sodelovanjem delavskih in nameščenskih organizacij.

6. Za mladino naj se upelje obvezen obisk šol do 16. leta starosti, z brezplačnim poukom, knjigami in ostalimi šolskimi potrebščinami.

7. V slučaju, da tudi strogo izvajanje 8-urnika in izvedba navedenih predlogov ne zapolni vseh brezposelnih, naj se upelje zakoniti 6-urni dnevni delovni čas.

8. Da se takoj izvede zavarovanje delavcev za starost in onemoglost in razširi pokojninsko zavarovanje nameščencev na celo državo, nakar se sukcesivno upokojijo ostarele moči in napravi mesta mlajšim.

9. Nad poslovanjem podjetij in njih rentabilnostjo naj se upelje javna kontrola. Osobito pa za podjetja, ki vrše z namestitvijo novih strojev in tehničnimi pripomočki racionalizacijo dela, ki ima za posledico redukcije delavcev in nameščencev. Racionalizacijo je vršiti pod kontrolo in postopoma, podjetju pa naložiti na dobičke, ki jih s tem napravijo, poseben prispevek za podpiranje brezposelnih.

10. Da se pozivi delavnost v gradbeni stroki od katere je odvisna tudi množičnost zaposlitev delavstva drugih strok, naj se ukine 12% davek na vsoto stavbenih stroškov in 15 Din trošarine na 100 kg cementa. Odločno je nastopiti in voditi borbo proti umetnemu vzdrževanju visokih cen stavbenemu materialu, zlasti cementu, ki jih vzdržuje z visokimi carinami zaščiten kartel.

11. Da se nujno uvede za vse delavce in nameščence obvezno brezposelno zavarovanje. Dokler pa se to zavarovanje ne uvede, je nujno potrebno, da enak del kakor prispevajo sedaj delavci in delodajalci, prispeva iz rednega državnega fonda tudi država Borzam dela za brezposelne podpre, ker so dosedanja sredstva za podpiranje brezposelnih mnogo premajhna, ker je zvišanje prispevka od skrajno nizkih delavskih mezd nemogoče izvesti.

12. Zakoni naj se minimalna plača, ki bo odgovarjala eksistenčnemu minimumu.

13. Da upravne oblasti predpišejo občinskim upravam, da vnašajo v svoje proračune odgovarjajoče vsote za podpiranje brezposelnih in da se proračun občin, ki nebi vsebovali teh kreditov, ne potrdijo.

14. Občine naj nastavijo posebne organe, ki prevzamejo skrb za brezposelne in navežejo sodelovanje z Javnimi Borzami dela. Pravico do brezposelne podpore pri občini naj ima vsak, kdor je bil na teritoriju občine zaposlen 6 mesecev.

15. Da se iz dohodkov državne razredne loterije predvidi redni prispevek za Javne Borze dela.

16. Pri Borzah dela je upostaviti samoupravo.

17. Borze dela je reorganizirati, ker je dosedanja prestrogo centralističen in birokratičen način poslovanja škodljiv. Borze dela naj se organizira po načinu Delavskih zbornic.

Postopek za prijavljanje in izplačevanje podpor je urediti čim enostavneje.

18. Redno podpiranje sezonskih delavcev iz sredstev Borz dela.

Delovanje socialnih ustanov

Oblastna konferenca Strokovne komisije za Slovenijo, obdržana 18. marca 1934 v Ljubljani, je po zaslišanju referata o delovanju socialnih ustanov bolniškega, nezgodnega in penzijskega zavarovanja prejela naslednjo resolucijo:

1. Konferenca odobrava konstruktivno delovanje delegacije svobodnih strokovnih organizacij v vodstvu »Suzora« in njene napore za upostavitve finančnega ravnotežja ustanov bolniškega in nezgodnega zavarovanja.

2. Težnje po večji samoupravi okrožnih uradov, katerim je dal novi statut prve možnosti razmaha, morajo imeti edini namen, povečanje iniciativnosti krajevnih organov in dosego čim večjega zblizanja med upravo in članstvom zavoda. Odklanjamo pa vse separatistične tendence, ki gredo za tem, razparcelirati zavarovanje v povsem samostojne pokrajinske nosilce.

3. Konferenca zahteva, da se omogoči vsem strokam delavstva zavarovanje za višje datjave, kakor ga imajo sedaj le privatni nameščenci.

4. Pozdravljamo stremeljenja in zagotovila merodajnih faktorjev, da se bo pokojninsko zavarovanje privatnih nameščencev postopno raztegnilo na celo državo. Opozarjamo pa na nujno potrebo pritegnitve k pokojninskemu zavarovanju vse stroke privatnih nameščencev in trgovskih pomočnikov in vsega ročnega delavstva.

5. Smatrajmo sodelovanje socialnih ustanov z delavskimi in nameščenskimi organizacijami za edino in najjačjo garancijo, da bodo te ustanove res služile svojemu pravemu namenu, pozivamo g. ministra socialne politike, da omogoči nemudoma izvedbo volitev v ustanove bolniškega in nezgodnega zavarovanja. Do izvedbe volitev naj se pa pritegne v vodstvo teh ustanov zastopnike vseh delavskih in nameščenskih organizacij, po predlogih, kakor jih bodo stavile Delavske zbornice. To zahtevo podčrtavamo zlasti za ljubljanski OUZD, ker je škoda, ki jo trpi ta ustanova z vsakim dnem večja zato, ker tvorijo delojemalskih del njene uprave samo zastopniki najbikšejske delavske organizacije, dočim se 90 odstotna večina članstva tega zavoda, vsled nezaupanja v vodstvo, zavodu vedno bolj odtuja.

Resolucija k položaju delavstva v rudarski industriji

Delegacija zbrana na oblastni konferenci Strokovne komisije za Slovenijo v Ljubljani, dne 18. marca 1934, je na podlagi poročila o položaju rudarskega delavstva ugotovila sledeče:

Položaj delavstva zaposlenega v rudarski industriji, je vsled obstoječe vsesplošne gospodarske krize postal do skrajnosti nezdržen in naravnost obupen predvsem za delavstvo malih rudnikov. Silno napredujoča tehnika in racionalizacija dela sta vrgla tisoče in tisoče rudarskega delavstva na cesto. Poleg tega je še pojav krize v uporabi premoaga povzročil, da so se reducirali novi tisoči rudarjev, in še zaposlenim so se poleg znižanja mezd, še zmanjšali delovni dnevi.

Te okoliščine so dale povod rudarskim podjetnikom, da so v borbi za svoj dobiček pričeli pritiskati na delavske mezde, katere so že sedaj pri večjih rudnikih vsled praznovanja žihov skrajno nezgodne, in pri malih rudnikih pa kljub večji zaposlitvi tako sramotno nizke, da sploh ni mogoče živeti z njimi, če se ne priberači živež zraven. Poleg tega za delavstvo že itak neznosnega stanja, še pa podjetniki zahtevajo vedno večjo storitev od delavstva.

Radi teh razmer je rudarsko delavstvo gospodarsko popolnoma propadlo. Bolezen pri delavstvu in v družinah je v glavnem vzrok v pomanjkanju izdatne hrane. Predčasna onemoglost rudarjev je vzrok prena-

pornega dela ob slabi hrani. Rudarski otroci zaostajajo v rasti in se starosti primerno ne razvijajo vsled nezadostne hrane. Nezgode pri delu se vedno bolj množijo, vsled skrajno priganjaškega sistema dela.

Ako se hoče in kar se mora storiti, da se nadaljnja propast rudarskega življa prepreči, odnosno da se sedanji obupni položaj vsaj kolikor toliko zboljša, je nujno potrebno:

1. da kr. vlada izda zakon o eksistenčnem minimumu, krajevnim draginjskim prilikam primerno, na podlagi katerega se morajo določiti minimalne mezde delavstvu, pod katere podjetniki ne smejo plače znižati;

2. da se z zakonom uredi redno izplačevanje delavskih mezd in se onim podjetnikom, ki se proti temu zagreše, kratkotalno odvzame obratno dovoljenje. Zakaj absolutno se ne sme več dopustiti, da predvsem pri gotovih malih rudnikih njih lastniki izrabljajo sedanje težko gospodarsko stanje, zadržujejo izplačilo delavskih mezd in se s tem okoriščajo;

3. da se zavarovanje delavstva zoper brezposelnost v državi v najkrajšem času uredi tako, da bodo oni, kateri niso po lastni krivdi zašli v brezposelnost, imeli možnost eksistence tudi takrat, kadar jim je odvzeta možnost dela in zaslužka.

Resolucija o „Bednostnem fondu“ Dravske banovine

sprejeta na konferenci Strokovne komisije, dne 18. marca 1934 v Ljubljani.

Konferenca ugotavlja, da se iz »Bednostnega fonda« uporabljajo sredstva, ki jih plačujejo industrijski, obrtniški delavci in nameščenci, ter delodajalci na nepravilen način in niso dotični, ki so podpore potrebni in ki sredstva plačujejo pri podpiranju dovolj upoštevani.

Radi tega zahteva konferenca:

1. Sredstva Bednostnega fonda naj se

upravlja potom Javne Borze dela v Ljubljani.

2. Podpirati iz tega fonda se sme samo dotične brezposelne delavce in nameščence, ki v ta fond prispevajo.

3. V slučaju, da se Bednostni fond ne izroči v upravo Borzi dela, je sestaviti paritetno upravo iz delojemalcev in delodajalcev pod kontrolo Banske uprave.

STROKOVNI VESTNIK

KOVINARJI

Kongres Saveza metalskih radnika Jugoslavije

Centralna uprava Saveza metalskih radnika Jugoslavije saziva za 3. i 4. juna 1934 god. peti redovni kongres Saveza metalskih radnika Jugoslavije. Kongres će se održati u Ljubljani. Privremeni dnevni red je sledeći:

1. Izveštaj Centralne uprave i nadzornog odbora.
2. Pravila i pravilnici Saveza.
3. Pijaca rada, položaj metalskih radnika i aktuelni zahtevi saveza.
4. Zadrudni pokret.
5. Biranje upravnog i nadzornog odbora Saveza.
6. Molbe i žalbe.
7. Eventualnosti.

Na kongresu učestvuju prema paragrafu 8. tačka 3. Saveznih pravila:

Od članova izabrani delegati, Centralna uprava i finansijska kontrola. Nadalje imaju prava prisustvovati kongresu Savezni nameštenici (ako nisu članovi uprave), okružni i oblasni sekretari, referenti, koje određuje Centralna uprava i predstavnik Centralne instance sindikalnog pokreta Jugoslavije.

Izbor delegata vrši se na osnovu glava VIII. Saveznih pravilnika i paragrafa 8. tačka 5. Saveznih pravila.

Podružnice biraju na svakih 200 punopravnih članova jednog delegata. Višak članova se dodaje po redu najjačoj podružnici, koja ima manje od 200 članova. Jedan delegat može zastupati više puta po 200 članova, a ne preko 1000 članova. U tom slučaju delegat ima na kongresu toliko glasova, koliko puta po 200 članova zastupa.

Za izbore delegata dat će Centralna uprava upute svima podružnicama putem cirkulara. Centralna uprava.

Mezdni zbor delavstva v podjetju KID na Jesenicah

V dopisu z dne 2. marca t. l. je Kranjska industrijska družba sporočila Savezu Metalskih Radnika Jugoslavije, podr. Jesenice predlog za spremembo čl. 5. kolektivne pogodbe, na podlagi katerega bi družba lahko znižavala delavstvu zaslužek na vsakih 14 dni. Pri tem se sklicuje na nove in zvišane državne in banovinske davke ter doklade, kakor tudi, da se morajo nabavljati novi stroji in druge moderne naprave amortizirati. Pri vsem tem pa je omembe vredno neprestano sklicevanje KID na inozemsko konkurenco na železnem trgu. Poleg gornjega predloga pa navaja KID tudi potrebo znižanja akordnih postavk in nadomestnih mezd.

Te zahteve podjetja pa delavstvo odločno odklanja, ker je za nabavo novih strojev in drugih tehničnih naprav v decembru 1931 in aprilu 1932 že ponovno popustilo na svojih mezdah, obenem pa je tudi bilo primorano podvojiti in v gotovih slučajih celo potrojiti svojo delovno silo, da je nadomestilo število reduciranih delavcev v posameznih obratih. S tem je povedano, da je delavstvo s popustitvijo na svojih mezdah, podražiti kurjave in z nadomestitvijo števila reduciranih delavcev imelo že preveč uvidevnosti za težnje in napredek podjetja, dočim so se glavni funkcionarji družbe odpovedali samo brezplačni kurjavi, kar pa je z ozirom na njihove kolosalno visoke plače, — ki se pa dajo le delno ugotoviti na podlagi plačanega službenkega davka, — zelo malenkostna, ali sploh nobena žrtev. Če vzamemo za primer, na kako primitiven način se je vršilo proizvajanje železnih produktov v plavžih pred 45 leti, imamo dokaz, da je delavstvo vse skozi doprineslo velike žrtve za napredek podjetja KID, ki je domala ves čas svojega obstoja visoko aktivna. Iz tega sledi, da KID ne more očitati delavstvu nikake sabotaže dela, temveč mu mora priznati, da ima ravno njeno delavstvo vse zasluge za sedanji razmah in za dosego milijonskih vrednot, ki so v posesti KID.

Z ozirom na to je ravno delavstvo najbolj upravičeno zahtevati od KID uvidevnosti v tem, da preneha z vednim izkoriščanjem in prelaganjem vsakterih bremen na pleča njenega delavstva, da ne bo to delavstvo kdaj primorano poseči po ostrejših obrambnih sredstvih. Če bi hoteli gotovi gospodje funkcionarji KID imeti vsaj nekaj te uvidevnosti, bi imeli vsaj lahko mirno vest in bi v tem slučaju lahko odpadli vsi izdatki za množitev in oboroževanje čuvarjev ter za nabavo bestialno vzgojenih psov za njih osebno varnost na račun podjetja in delavstva.

Obramba proti naskoku Kranjske Industrijske družbe na del. pravice

Akcija pri oblasteh, pogajanja v Ljubljani, poročila na Jesenicah, pogajanja na Jesenicah.

Jesenice, dne 14. marca 1934.

Zadnjič smo poročali o izredno uspelem kovinarskem shodu. Takoj po tem shodu so kovinarji informirali o položaju oblasti in se je že v ponedeljek, dne 5. t. m. zglasila deputacija kovinarjev pri g. okrajnemu načelniku v Radovljici, kjer ga je obvestila o vsej situaciji ter mu izročila ves tozadevni material. G. načelnik je obljubil vso svojo pomoč v tej borbi.

Na dopis, ki ga je delavstvo sklenilo na shodu z dne 4. t. m. in ga poslalo KID je KID odgovorila dne 7. t. m., da so: 1. delavci sokrivji, ker še ni kol. pogodbe, ker so jo zavlačevali, 2. da vztraja KID na svojih zahtevih in 3. da vabi delavske zastopnike na pogajanja pri Zvezi industrijev v Ljubljani za petek, dne 9. t. m. pred oblastmi.

Delavstvo je na saveznem svetu SMRJ in na saveznem svetu vseh organizacij raz-

motrilo položaj, se odločilo oditi v Ljubljano, izbralo svoje zastopnike ter sklenilo: KID mora pred vsem preklicati točki 1. in 2. svojega dopisa z dne 7. t. m., potem se bomo pa pogajali na temelju delavskih zahtev, ne pa zahtev KID.

V petek, dne 7. t. m. se je vršila v Ljubljani razprava pod vodstvom inspektorja dela inž. Baraga. KID so zastopali gen. rav. Noot, gen. tajnik dr. Obersnel, tehn. rav. Dostal in obratovodj. Siler in Rekar, dalje za Zvezo industrijev tajnik dr. Golja, za Del. zbornico s. Kopač, za delavstvo pa od SMRJ 2, od JSZ 3, od NSZ 2 zastopnika ter vsi trije glavni zaupniki s Save, Javornika in Dobrave (od tu njega namestnik). Ze uvodoma je inž. Baraga pojasnil, da niti ne ve zakaj se gre. Prvo dopoldne so obojni pooblaščenici porabili, da razčistijo položaj in so se med seboj pobijali. Zastopniki KID so naglašali, da je potrebna izprememba v splošnem, ker je KID izredno mnogo investiral, s tem je delavstvu omogočila zaslužek sploh in celo višji zaslužek, da gredo akordni zaslužki zaradi povišane produkcije kar v nedogled, in jih je treba skržiti, da mora delavstvo prispevati k odplačilu teh investicij, da je treba delovni čas še bolj izrabiti in da je treba ponekod izvesti tudi redukcije. Delavstvo je pa nasproti temu vztrajalo na svojem stališču, da je za investicije in njih amortizacijo žrtvovalo že dovolj in na vse mogoče načine redukcija stala, 10—20% znižanje akordnih postavk, izguba kurjave, prazniki itd., ter da ne more ničesar več dati, ker še nima niti življenjskega minimuma, da je pri višji produkciji potrebno vsem strojem tudi več dela in da je treba to delo tudi plačati, da vendar ne gre, da od višje produkcije delavec ničesar nima, da je delovni čas izrabljen 100% in da kdor trdi kaj drugega, ne pozna dela, da so vse redukcije stalaže ali posameznih posad nemogoče in življenju nevarne, ker so že zdaj premajhne in je zaradi tega toliko nesreč, sploh delavstvo odklanja vsako misel, na izpremembo delovnih pogojev in kol. pogodbe v smislu dopisa KID z dne 2. t. m. Večkrat je že kazalo, da se bodo pogajanja razbila, toda končno se je našla osnova za pogajanja in delavstvo je pristalo na njih nadaljevanje. Za temelj pa je bila kol. pogodba od spomladi 1932, dočim so bili pogoji KID zavrnjeni. Zaradi tega so zaupniki ostali v Ljubljani še v petek pop. in soboto dop. in v velikem boju uredili ugodno nekaj postavk v splošnih določilih tako o vajencih ter vrnivših se vojakih, precej so debatirali o razvrstitvah posad, stanovanjih, kurjavi itd., toda to slednje so pustili še odprto. Dalje je bila velika debata o predlogih obratovodstev za martinarno, mrzlo valjarno, žičarno in žebljarno ter Javornik. Tu so delavci pobili vse argumente, ki so bili kakor zgoraj: investicije se morajo takoj plačati, ker bodo morda v kratkem že zadnjašnje in potrebne nove. (Delavstvo plačaj s svojimi mezdami zraven, čeprav ne ostane nič tvojega op. ured.). Ker pa v teh borbah zastopniki tovarne niso zaupnikom verjeli, so pa zaupniki povabili vodje tovarne, ki so se, kakor so izjavili, umaknili jeseniškemu vzdušju pred delavstvom, kjer naj se vršijo direktne razprave: In obratovodji sta to sprejela. Razprave v Ljubljani so bile zelo zanimive, vendar se bomo morda še kdaj povrnili na nje. Zaenkrat omenjamo samo, da so se zastopniki KID sklicevali tudi na to, da morajo znižati mezde zaradi očitkov ostalih podjetnikov da jim KID kviri mezde . . .

Delavstvo na Jesenicah je bilo stalno pripravljeno. Vse poseto delavstvo je bilo zbrano pred Del. domom. Sedemkrat se je govorilo z Ljubljano o poteku razprav. Ko so zastopniki delavstva prišli, jih je pred kolodvorom čakalo več sto ljudi, katerim je moral s. Toman pojasniti potek razprav. Na to so se sodrugi in delavci mirno razšli.

V petek se je vršila na županstvu konferenca, o kateri bomo poročali posebej.

V nedeljo pop. ob 2. uri se je vršil v Del. domu obratni sestanek vsega delavstva. Obe dvoranji sta bili polni, oder je bil poln, okna vsa odprta in zunaj polno ljudi, pa še vsi niso prišli poleg. Predsedoval je s. Česlesnik, govorilo so pa ss. Škrli, Kristan, Kopač, Česlesnik, Toman, dalje za JSZ gg. Gasser in Rozman, za NSZ g. Zupan, dalje ss. Vister Tine, Vister Avgust, Jeram Jurij itd. Zastopniki so poročali o poteku predpriprav na Jesenicah ter o razpravah v Ljubljani, za katere so bili pričtani po 10 in več strani dolgi zelo točni zapisniki. Delavstvo je soglasno odobrilo postopanje svojih zaupnikov in jim je izreklo zaupanje. Zelo ogorčeno je pa bilo na obratovodjo martinarne, ki je stavil v Ljubljani razne neumestne predloge. Delavstvo je pripravljeno na direktna pogajanja, kjer bo povedalo svojim obratovodjem, da je že sito stalnih razburjenj. Ta pogajanja morajo biti gotova do 25. t. m., potem se bo pa še pred 1. aprilom podpisalo kol. pogodbo.

Podkrepljeni na pravi poti so sli del. zaupniki na delo in se za martinarno že vršijo prvi predrazgovori med kadrom zaupnikov in obratovodjo, v četrtek, dne 15. t. m. bodo pa najbrž pričela direktna pogajanja.

Delavstvo je odločno zmagači. Ne bo popustilo, ker nič več popustiti ne more in tudi nihče ničesar terjati ni upravičen. Volja vsega delavstva do zmage je popolna in ga krepi zaupanje ter solidarnost.

SPLOŠNA DEL.STROKOVNA ZVEZA JUGOSLAVIJE

Iz Tržiča

V sicer mirno mesto se je sedaj, ob prihodu pomladi naselil nered v eni največjih tovarn. Često se dogodi, da kdo zbolí. Na njegovo mesto pride drugi, pa je mir. Tudi

Sodrug!

KUPOJTE IN ZAHTEVAJTE POVSOD KRUH IN PECIVO IZ
Delavska pekarna Mirko Cortila, Ljubljana
 POSTOJNSKA ULICA 11, DESNO. TELEFON 31-71.

Sodružice!

tu je tako, ali mladi g. mojster hoče vse na novo urediti. Predvsem šikane delavstva, potem razni patenti, kateri so škodljivi delavcem in tvrdki. In čudno se nam vidi, da g. šefi tega ne uvidijo. Za enkrat zamolčimo ime dotičnega g. mojstra, ali opozarjamo ga, da s šikanami preneha, ker delavstvo je tega že sito, sicer se lahko zgodi, da se bode zagovarjal pred oblastmi, pa četudi ga štiti plavi, kateri so ga hoteli pred par leti pogrnati čez mejo. Delavstvu pa kličemo: V organizacijo, tam je naša moč. O šikanah pa obveščajte zaupnika, da se naredi zopet red v tovarni, kateri je potreben za delavce in delodajalce. Za enkrat toliko. **Opazovalci.**

LESNI DELAVCI

Lesni delavci Ljubljana.

V nedeljo, dne 11. marca t. l. se je vršil občni zbor podružnice ljubljanskih mizarjev v predavalnici Del. zbornice v Ljubljani. Občni zbor je bil dobro obiskan, kar znači da se ljubljanski mizarji zavedajo mizerne položaja. Poročila, ki so jih podali posamezni funkcionarji, so bila dobro pripravljena in podana prav pregledno. Brezposelnost in lesni stroki je ogromna, samo ljubljanska podružnica ima nad 50 članov brez posla. Položaj posameznikov je naravnost obupen. Večji obrati so ustavili obratovanje, mali obrati pa obratujejo po večini z vajenci in mladimi pomočniki in te izrabljajo kakor se jim zljubi. Neko podjetje v Ljubljani je uvedlo akordno delo, pri tem pa odpuščalo okoli 60 delavcev, čes, da ni dela. Danes delajo ženske, katere so tako mizerne plačane, da je človeka sram, da je to sploh možgno. V podjetju so delavci, ki jih tja pošiljajo razni boljši gospodje, ti igrajo vlogo policajev. Želeli bi, da naj bi ljubljanski dnevnik »Jutro«, ki je pred kratkim poročalo o položaju Beogradskega delavnice, poslalo svojega dopisnika v ljubljanske delavnice. Ugotovili bi se slabše razmere kot so na jugu. V tej tovarni je neki gospod, ki postopa z delavci kot kak star »feldvebel« z novinci, no pa saj prililni dan je vedno zadaj. Mi mu bomo ob priliki obračuna dobro plačali. To podjetje je upeljalo nadurno delo. Za to podjetje ne obstoja zakon. Delavci ne zaslužijo niti za kruh. Dokler je tam obstojala organizacija 100%, se te stvari niso dogajale. Sedaj naj pa kar tisti izvoljeni napravijo red, ki so bili nekoč največji kričarji. Le potom organizacije se lahko doseže izboljšanje, zato naj vsi tisti, ki stoje ob strani, pridejo in se borijo, ne pa da igrajo vlogo Judeža. Red v delavnicah je tam, kjer je močna strokovna organizacija. Razpravljalo se je tudi o bednostnem fondu in o borzi dela. Delavstvo se premalo zanima za svoje institucije ter je o njih premalo poučeno, zato se je sklenilo, da naj bi se vršili redni mesečni shodi, da bi se članstvo poučilo o njih. Mladina se vse premalo udejstvuje v delavskem gibanju, kar je pogrešno. Le v izobrazbi je moč delavskega razreda. Novo izvoljeni odbor si je nadel nalogo, da ustreže željam članstva. Izvoljeni so bili sledeči sodruzi: Dobrajc, Vrbinč, Jernejčič, Virant, Žebave, Vilfan, Doma, Žužek, Japelj, Vrhovc, Sever, Les, Figelj, Okretič, Erjavc, Berčič. Vse lesne delavce pa kličemo v svoj delokrog. Za vse je mesta, ker le če se združimo, predstavljamo silo, ki bo napravila red ter izboljšala naš mizeren položaj. **Bratje podajmo si roke!**
 Brezposelnj lesni delavec A.

OBLAČILNI DELAVCI.

Zakaj imamo strok. organizacijo?
 Ker marsikdo misli, da je strokovna organizacija nekaj avtomat, v katerega vržeš 1 Din, pa prileti ven kar 10 Din, je potrebno, da se o tem napiše par vrst.

Strokovno organizacijo smo ustanovili zato, da nam v skupnosti izvojuje to, kar je vsakemu posamezniku nemožgno. Zato je naša organizacija bojvena organizacija. V času dobre konjunktore nam je organizacija izvojevala povišanje plač, znižanje delovnega časa in druge človeške pravice. To je strokovno organizacijo stalo precej truda in krojaški pomočniki so morali parkrat zapustiti svoje delavnice in iti v stavke iz katerih so izšli več ali manj zmagoviti. Bilo je sicer par stavkokazov, a članstvo je šlo preko njih. Eden za vse in vsi za enega, je bilo geslo. V skupnosti je moč! Plačevali so v redu svoje prispevke in iz tega sklada prejemale tudi stavkovne podpore. To je bila bojvena organizacija.

Prišlo pa je leto 1929 in z njim svetovna kriza. Za časa krize nam pa organizacija brani naše pridobitve, oziroma bi morala braniti, ako bi bili člani še zavedni in solidarni, ter se držali zgornjega gesla. Ker pa se je ljulika pomešala med pšenico, padajo tarife in znižujejo se plače. Članstvo prejema udarec za udarcem. Za znižanjem plač je prišla še velika brezposelnost. Tvrde, katere so preje zaposljevale po 20-30 pomočnikov, jih zaposljujejo le še po 5-10. Manjši mojstri, kateri so imeli 3-5 pomočnikov, delajo danes le sami s kakim vajencem. Člani, posebno starejši, so danes brezposelni in ne morejo dobiti nobene zaposlitve. Vsled tega je organizacija prisiljena, da izplačuje čim dalje več rednih brezposelnih podpor. Kadar pa so redne podpore izčrpane, organizacija podeljuje tudi izredne podpore, katere so stalno na dnevnem redu vsake seje. Tako je bojvena organizacija postala samo podpora, kar pa ni bil njen namen. V pravih organizacijah so pripoznane stavkovne, brezposelne in bolniške podpore. Druge podpore pravila ne predvidevajo. So pa člani, posebno taki, kateri svojih dolžnosti napram organizaciji ne izpolnjujejo, se ne udeležujejo članskih sestankov, katerih glavno delo je obrekovanje društvenih funkcionarjev. Takim seveda, so vse te podpore premalo in zahtevajo še razne posmrtnine za vdove, otroke, mogoče še za neveste itd. in to kar v gotovi višini. Ti člani strokovno organizacijo zamenjujejo z raznimi pogrebniimi bratovčinami ali raznimi zavarovalnicami, kakor: Karitas, Solidarnost ali Ljudska samopomoč itd. Nazadnje bodo zahtevali še, da organizacija kupi zlato uro, ko član postane mojster ali pa kolajne za stavkokaze. Navadno so taki člani samo toliko časa organizirani, dokler so zaposleni v delavnicah, kjer je vse organizirano, ko pa izstopijo iz take delavnice, organizacija zanje več ne obstoja in se jih v slučaju stavke vidi med stavkokazi. Zato je potrebno, da organizacija napravi razliko med člani, kateri točno izvršujejo vse dolžnosti napram organizaciji, ter med člani, kateri poznajo organizacijo samo takrat, kadar imajo od nje kaj za dobiti. Za te je strokovna organizacija samo molzna krava. Članstvo naj se zaveda, da ima samo takrat pravico tirjati od strokovne organizacije, kadar napram njej izvršuje svoje dolžnosti in kar mu po pravilniku lahko nudi. Vsak član pa naj pomni, da posamezni član, pa če je tudi funkcionar, še ni organizacija in da prispevki, katere plačuje niso njegova last. Organizacija smo mi vsi skupaj in kar organizacija sklene, mora veljati za vse in ne samo za enega in za to skupnost imamo strokovno organizacijo.

Socijalni urad.

Socijalni urad ni v Delavski zbornici, temveč v Mestnem domu, tja naj se obrnejo vdove in sirote po razne podpore.

HOTELSKI, KAVARNIŠKI IN GOSTILNIŠKI USLUŽBENCI

Dne 17. marca 1934 se je vršil v Ljubljani ustanovni občni zbor podružnice Ujedinjenega saveza hotelskih, kavarniških in gostilničarskih uslužbencev v Ljubljani. Občni zbor je bil, z ozirom na pozno uro ob kateri se je vršil, dobro obiskan. Otvoril ga je namesto odsotnega predsednika s. Wahlfahrt Franc in podal svoje poročilo s predlogom, da se stara organizacija razpusti in pristopi kot podružnica ujedinenemu savezu. Tajnik organizacije Prüffst je podal kratko poročilo o delovanju in delo za pristop k ujedinenemu savezu.

Tajnik Strokovne komisije je občni zbor pozdravil v imenu Strokovne komisije in želel, da bi bil občni zbor mejnik za vso osobe te stroke, mejnik med mostom in svetlobo. Nadalje je govoril o bližnjih nalogah organizacije in pozdravil voljo vseh članov za pristop v ujedineni savez. Po kratki debati je bila soglasno sprejeta sledeča resolucija:

»Hotelski, kavarniški in gostilniški uslužbenci, zbrani na svojem ustanovnem občnem zboru podružnice Ujedinjenega saveza hotelskih, kavarniških in gostilničarskih nameščencev in delavcev Jugoslavije dne 17. marca 1934 v Ljubljani so po zaslišanju poročila soglasno sprejeli sledečo:

resolucija.

1. Hotelski, kavarniški in gostilničarski nameščenci v Ljubljani soglasno sklenejo razpustiti Organizacijo hotelskih, kavarniških in restavracijskih uslužbencev v Ljubljani in ustanoviti podružnico Ujedinjenega saveza hotelskih, kavarniških in gostilničarskih nameščencev Jugoslavije s sedežem v Ljubljani.

2. Občni zbor smatra osnovanje podružnice Ujedinjenega saveza hotelskih, kavarniških in gostilničarskih nameščencev in delavcev Jugoslavije, ki ima svoj sedež v Beogradu, za življenjsko potrebo, ker je ta savez član Ujedinjenega Radniškega Sindikalnega Saveza Jugoslavije v Beogradu in mu je tako možgno dana, da z vsemi delavskimi in nameščenski organizacijami, ki so v sestavi tega saveza, sodeluje pri vseh akcijah, ki gredo za zboljšanjem gospodarskih, socialnih in kulturnih dobrin vsega delavstva in nameščentstva in ker se zaveda, da je moč le v delavski in nameščenski solidarnosti.

3. Občni zbor ugotavlja, da se odredbe Zakona o zaščiti delavcev glede delovnega časa, nedeljskega počitka, odmora, naknado za čezurni delovni čas in plačani letni dopust skoraj vsepovsod v naši obrti kršijo in apelira na Ministrstvo socialne politike in narodno zdravje, kr. bansko upravo Dravske banovine, Inspekcijo dela in Delavsko zbornico v Ljubljani, da temu nezakonitemu stanju z vsemi zakonskimi sredstvi napravi konec, ter nalaga novoizvoljenemu odboru, da za odpravo tega, že skoraj neznosnega stanja v naši obrti podvzame najširšo akcijo.

4. Občni zbor se priključuje protestu vseh ostalih delavskih in nameščenskih organizacij v državi glede nameravanemu poslabšanju delavske zavarovalne in zaščitne zakonodaje; v glavnem pa proti nameravanemu poslabšanju sedanjega obrtnega zakona.

ZA 10 DIN 4 KNJIGE

dobite, če pišete in pošljete znamke za Din 10.— ali denar na Cankarjevo družbo v Ljubljani, poštni predal 290. Ostalo je namreč nekaj garnitur knjig iz l. 1932-33, in sicer:

Koledar;
 Dva svetova;
 Sirene tulijo;
 Včeraj je bilo — jutri bo.

Ponavljamo: Te 4 knjige za 10 dinarjev. — Pošljite denar ali znamke, pa Vam knjige takoj pošljemo.

Občni zbor apelira na vse meročajne faktorje, da se čimpreje izda v Obrtnem zakonu predvidene naredbe in pravilnike in to predvsem Uredbo o številu vajencev in Uredbo o strokovnem osebju naše obrti.

5. Občni zbor ugotavlja, da je položaj vajencev v naši obrti naravnost obupen, ker se vajenci uporabljajo pri dolgem in nočnem delu in stavlja novoizvoljenemu odboru v dolžnost, da to vprašanje čimpreje regulira ter da posveti največjo pozornost zaščiti hotelskega, kavarniškega in gostilniškega naraščaja.

V pripravljani odbor za osnovanje podružnice Ujedinjenega saveza hotelskih, kavarniških in gostilničarskih uslužbencev Jugoslavije so bili izvoljeni sledeči sodruzi: Beden Janez, Wohlfahrt Franc, Mikec Franc, Kobal Ernst, Uhernik, Brüffach Vlado, Končar Franc in Končar Albert. Finančna kontrola: Iskra Ervin, Brüffach Albert in Wohlfahrt Žigo.

HIŠNE USLUŽBENKE

Predlog.

1. Organizacija hišnih uslužbenk Jugoslavije, podružnica v Ljubljani apelira na Strokovno komisijo, da osvoji načelo o potrebi zaposlitve pri hišnem delu, gospodarsko šibkejšee ženske, oziroma one, katerih življenjski obstoj je odvisen edinole od njihovega zaslužka.

Predvsem naj se upošteva to v obratih socialnih institucij. Dalje naj se apelira na kr. bansko upravo, da izda tozadevno naredbo v prilog hišnih uslužbenk in privatnih in obrtnih gospodinjstvih.

2. Na podlagi konkretnih slučajev opazamo, da privatni delodajalci in gospodinjne ne zavarujejo svoje hišne uslužbenke pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Zato apeliramo na Strokovno komisijo, da vpliva na Upravni odbor OUZD, da budno pazi na strogo izvajanje tozadevnega zakona.

Kultura

Ciklus predavanj o fašistični Nemčiji

Ivan Kreft predava vsak ponedeljek ob 18.30 v radio o svojih doživljajih iz koncentracijskega taborišča, v katerem je bil več mesecev zaprt.

Svoje člane opozarjamo na to važno in zanimivo predavanje.

Vesele velikonočne praznike

žele svojim obiskovalcem in odjemalcem:

 Stermecki Celje	Franc Krajnc, Celje frizer za gospode in dame Glavni trg 18 Podružnica Gaberje
Prva celjska čistilnica in likalnica JOŽICA LESKOVŠEK, CELJE, GOSPOSKA 13 kemično čiščenje, likanje, pliširanje itd.	
Ivan Taček ml. prva celjska parna barvarna in kemična čistilnica Celje, Gosposka ul. 21	Josip Gorenjak mesar in klobasičar — zajtrkovalnica Celje, Kralja Petra cesta

PRIPOROČAMO TRGOVINO
JOSIP OLUP, Ljubljana,
 Stari trg šte. 2, na vogalu.

Velika izbira moških oblik in perila iz lastne tovarne TRIGLAV. — Kamgarni in modne potrebščine stalno na zalogi — Dobro blago, najnižje cene. — Priporočam tudi svojo gostilno **Pod gradom, Stari trg šte. 1.**

»ADRIA«
 PRAŠEK JE BOLJŠI!

Modna konfekcija

klobuki, perilo

Svetozar Koser
 Mestni trg 11

Zahtevajte povsod
 prvovrstno moko
 znamke

»ZLATIC«

od umetnega mlina
VILIM SCHULZ, NOVI SAD.

Sodin Franc

tovarna strešne in zidne opeke
Ljubečna pri Celju
 poštni predal 73
 nudi vse vrste priznane in prvovrstne opeke po skrajno konkurenčnih cenah

Pisarni v Ljubečni in v Celju (v Celjskem domu)
 Telefon: Hotel „Union“ za Sodin

Rafael Salmič
 urar in zlatar

Celje (Narodni dom).

Vsakovrstne ure, zlatina in srebrnina, jedilno orodje, razne poročne prstane, birmska in krstna darila v veliki izbiri vseh vrst.

Vse po najnižjih cenah.

Vršim tudi popravila vseh vrst.

